

L'escultor Francesc Generes a Girona

Gemma Domènech i Casadevall

Museu d'Art de Girona
Pujada de la Catedral, 12
17004 Girona. Spain

RESUM

Amb aquest article es documenta la presència a la ciutat de Girona de l'escultor manresà Francesc Generes entre els anys 1674 i 1680, i la seva participació en el retaule de sant Benet de Sant Pere de Galligans, així com en el de la capella dels Desemparats de l'església de Sant Feliu de Girona. Aquest treball pretén ser una contribució a la recuperació d'un artista fins ara marginat per la historiografia.

Paraules clau:
escultor, retaule, confraria, artista.

ABSTRACT

Francesc Generes in Gerona

This article is to prove the presence in Girona of the sculptor from Manresa called Francesc Generes between 1674 and 1680, and his participation in St. Benet's retable and another retable in St. Feliu's church. Helping thus to the recuperation of an artist that hasn't been very treated by historiography.

Key words:
Sculptor, retable, brotherhood, artist.

Francesc Generes pertany a una de les famílies de fusters i escultors més actives a Manresa durant el segle XVII¹. Fill i germà d'escultors, abandona l'obrador familiar abans de 1656 per traslladar-se amb el seu germà Lluís a Barcelona. Poc després, Lluís marxa cap al Rosselló, on s'instal·la fins a la seva mort, esdevinguda el 1710, mentre que Francesc resta a Barcelona². Les úniques dades documentals fins ara conegudes de la personalitat de Francesc Generes ens el presenten com un dels escultors que signen la súplica adreçada al Consell de Cent de Barcelona, el 1679, per demanar la separació del gremi de fusters, i com l'autor del desaparegut retaule major de Gavà, contractat l'any 1669³.

Les nostres recerques a l'Arxiu Històric de Girona (AHG) permeten documentar la presència de Francesc Generes a Girona entre els anys 1674 i 1680. El dia 2 de febrer de 1674 Pere Joan Bosch i Josep Vidal, examinadors de la confraria dels Sants Quatre Màrtirs dels fusters, examinen Francesc Generes «naturalem de Manresa» de l'ofici d'escultor, en una reunió celebrada a casa de Josep Girona, fuster i prohoms major de la confraria. Per a l'examen, Generes paga setze lliures i una atxa de cera blanca de cinc lliures (document 1).

El 15 de març de 1675 Francesc Generes, «Sculptor habitant en la present Ciutat de Gerona», signa una capitulació amb Joan Roig⁴, escultor de la ciutat de Barcelona, en virtut de la qual aquest últim es compromet a acabar el retaule major de l'església de Gavà en els terminis i condicions pactats entre Generes i els Jurats de la vila, i seguint «la trassa que dit Generes te entregada al dit Joan Roig» (document 2).

El dia 1 d'octubre de 1676 el fuster Josep Boris promet a Francesc Generes «Sculptori Gerunda», acabar abans del 15 de novembre «una architectura

tenim consertada los dos» del retaule de sant Benet per a l'església de Sant Pere de Galligans (document 3). L'advocació a sant Benet en aquesta església és antiga, ja que en la visita pastoral realitzada el 1368 apareix esmentat un retaule dedicat al sant⁵. De l'obra barroca no hi ha notícies antigues⁶. Tanmateix, l'existència del contracte del seu daurat, signat l'any 1677 entre el paborde de Sant Pere de Galligans, Jeroni Abrich, i el daurador gironí Josep Dauaros (document 4) demostra que el retaule es va fabricar. Poc després, el 14 de juny de 1677, Francesc Generes nomena procurador el seu cunyat Joan Escard, guanter de Barcelona, perquè li cobrés les pensions de determinats censals⁷.

El 20 de setembre del mateix any, la confraria dels Desemparats de l'església de Sant Feliu de Girona contracta amb Francesc Generes, «scultor de la dita ciutat de Gerona» la fàbrica d'un retaule per a l'església de Sant Feliu (document 5). En el document s'estableix que l'obra, que havia de seguir la traça que els administradors de la confraria li havien lliurat, s'havia d'executar en un termini de quatre anys; l'escultor cobraria 600 lliures barcelonines repartides en diversos pagaments, com era habitual. Les últimes dues-centes lliures les rebria un cop acabat el retaule, i visurat «per dos persones practiques adita art de Scultor».

Recordem que l'advocació a la Verge dels Desemparats –o de la Misericòrdia– es difon a partir del segle XIII per tot Europa de la mà de diferents ordes monàstics i decau a partir del segle XVI; és menys habitual la seva representació durant la Contrareforma. Actualment, a l'església de Sant Feliu no existeix cap capella dedicada a la Verge dels Desemparats.

Deixant de banda l'època relativa al primer pagament⁸, no hem localitzat cap altre document re-

1. Vegeu J. BOSCH I BALLBONA, *Els Tallers d'Escultura al Bages del segle XVII*, 1990, p. 47-56.

2. *Ibidem*, p. 98-100.

3. *Ibidem*, p. 48.

4. Joan Roig (1629/35-1704), deixeble de Domènec Rovira major, treballa en els retaules de Sant Pere Nolasc i de Sant Pacià de la catedral de Barcelona, i en el de la Mare de Déu dels Dolors de Sitges. Vegeu J.R. TRIADÓ, *L'època del Barroc s. XVII-XVIII a Història de l'Art Català*, vol. v, 1984, p. 102-105. C. MARTINELL, *Arquitectura i Escultura Barroques a Catalunya*, vol. II, 1961.

5. J. CALZADA OLIVERAS, *Sant Pere de Galligans. La història i el monument*, Girona, 1982.

6. Únicament J. Pla Cargol recorda que «en la iglesia de San Pedro de Galligans, hasta julio de 1936, habia bellos altares, algunos con notables labras renacentistas». Vegeu J. PLA I CARGOL, «Monumentos Renacentistas en sus diversas tendencias en tierras gerundenses», *Revista de Gerona*, 46 (1969), p. 72.

7. AHG, Girona-8, Pere Roselló «Manual 1677», vol. 506. 1677, 14 de juny.

8. AHG, Girona-8, Pere Roselló «Manual 1677», vol. 506. 1677, 20 de setembre.

9. Hem consultat: J. DE LA CANAL, *España Sagrada*, vols. XLIII-XLV, Madrid, 1819, 1826 i 1832; J. VILLANUEVA, *Viage Literario a las Iglesias de España*, vol. XIV, Madrid, 1850; *Guía de Gerona y su Provincia*, Girona, 1911; *Álbum Oficial de Gerona y su Provincia*, Barcelona, 1926; A. PONZ, *Viaje de España*, vol. 4, Madrid, 1988.

10. J. CLARA, «L'Ex-col·legiata de Sant Feliu de Girona i la guerra civil», a *Revista de Girona*, 97 (1981).

11. Els dos d'àngels (63 x 53 cm/64 x 51 cm), el relleu de l'Oració a l'Hort (46 x 111 x 30 cm), el del Crist amb la Verònica (46 x 111 x 30 cm), les columnes (133 x 21 cm), la figura del sacerdot (139 x 42 cm), la de sant Josep (121,5 x 37 cm), la de la Verge (118 x 56 cm) i el relleu escenari (208 x 134 x 31,5 cm). Número de catàleg: MD1040-MD1051.

latiu a l'empresa. Això, unit al fet que l'obra no apareix citada en cap guia antiga de la ciutat⁹ ni documentada entre les pèrdues que sofrí l'església durant la guerra civil¹⁰, pot fer pensar que l'obra no es va realitzar. Tanmateix, uns fragments escultòrics conservats en el Museu d'Art de Girona, i que la fitxa antiga del Museu Diocesà fa originaris de l'església de Sant Feliu, semblen contradir aquesta hipòtesi.

S'han conservat dos relleus (l'Oració a l'Hort, i el Crist amb la Verònica), cinc figures exemptes (dos àngels, sant Josep, la Verge i un sacerdot), dos parells de columnes i un relleu escenari¹¹. Les peces de la Verge, sant Josep, el sacerdot i el relleu escenari, estan catalogades com a restes del «retaulle» de Sant Feliu de Girona, sense esmentar-ne la datació; mentre que la resta estan datades al segle XVIII i se les fa originàries de l'«església» de Sant Feliu de Girona, sense més detalls.

Se'n pot deduir que les figures de la Verge, el sacerdot i sant Josep, juntament amb el relleu escenari, integraven l'escena del casament de la Verge (figura 1). El plafó que serveix de fons a l'escena simula, a partir d'alts relleus i pintures fetes en grisalla, l'interior d'un temple, amb columnes i arcaades de regust clàssic.

Les tres figures principals són exemptes, mentre que les altres dues que completen l'escena només tenen mig cos i estan adossades al fons. Aquesta solució, que permet encabir tots els personatges en l'escena, no evita l'atapeïment compositiu.

L'execució de les figures (de proporcions correctes, rostres delicats, vestits de plecs amplis, detallisme decoratiu) revela un escultor de bon ofici i tècnica acurada, encara que amb dificultats per resoldre els problemes compositius; a més de l'amuntament dels personatges, apareixen dissonàncies en l'escala de les figures.

Figura 1.
Matrimoni de la Verge (MD1048-MD1051).
Fotografia M.Toston.

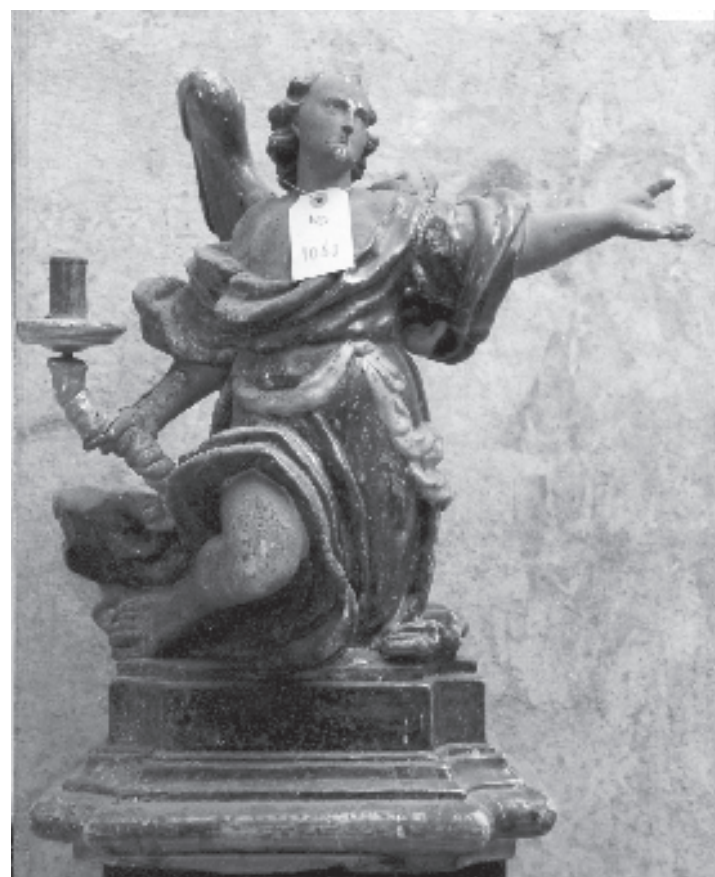

Figura 2.
Àngel (MD1040). Fotografia M.Toston.

Figura 3.
Àngel (MD1041). Fotografia M.Toston.

12. J. BOSCH, op.cit., assenyala com a característics de Josep Generes els «rostres arrodonits, d'ulls petits i nassos curts i recetes, de cabells de caiguda en blens simètrics», p. 196 i 202.

13. Número de catàleg: MD1044-MD1047 i MD2337-MD2347.

14. AHG, Girona-8, Pere Roselló «Manual 1678», vol. 507. 1678, 3 de maig.

15. AHG, Girona-8, Pere Roselló «Manual 1678», vol. 507. 1678, 28 de setembre.

16. AHG, Girona-4, Diego Puig «Manual 1679», vol. 662. 1679, 19 de juliol.

17. AHG, Girona-8, Pere Roselló «Manual 1680», vol. 509. 1680, 3 de maig.

18. Arxiu Històric de Girona, Girona-4, D. Puig «Manual 167-1675», vol. 656, 1674, 25 de novembre; 1675, 3 d'agost. I «Manual 1679», vol. 662, 1679, 10 de juliol; 1679, 2 de novembre i 1679, 24 de novembre.

19. Arxiu Històric de Girona, Girona-4, Diego Puig, vol. 656, 657, 658, 659, 660, 662 i 663.

20. Arxiu Històric de la Ciutat, IV.1. Gremis, Lligall 4.

Els dos d'àngels són gairebé idèntics, però en posició invertida (figures 2 i 3). Agenollats sobre un pedestal, sostenen un canelobre amb una mà, mentre estenen l'altre braç en un gest de mostrar o bé de sostenir quelcom (potser el mantell de la Verge que hauria existit al centre del retaule).

Es tracta de figures robustes, amb vestits de plects amplis, i de bona factura, que en els rostres repeteixen el model usat en les altres figures. Els rostres arrodonits, d'ulls petits, nas recte molt marcat i cabells que cauen en perfectes blens, recorden la manera de fer de Josep Generes, com en els retaules del Roser de Castellfollit del Boix i de Castellfollit del Riubregós¹².

Per l'anàlisi estilística, s'intueix que dos relleus del mateix museu formaven part de la predel·la del retaule de Sant Feliu. En un d'ells apareix representada l'escena de l'Oració a l'Hort (figura 4); en l'altre, hi figura Crist amb la Verònica (figura 5). Aquestes històries suggereixen que la predel·la estava dedicada a la Passió de Crist.

Les dificultats compositives esmentades abans s'evidencien encara més en l'escena de Crist amb la Verònica: l'amuntegament de figures en el primer pla anul·la tota possibilitat de recrear un espai fictici, i obliga l'escultor a resoldre amb greus dis-

sonàncies de proporcions la representació de la distància que teòricament separa unes figures de les altres. En l'altra escena aquests problemes es resolen millor, mitjançant la gradació del relleu en diversos plans.

Finalment, cal destacar l'elevat nombre de columnes –fins a 23– que es poden relacionar amb el retaule. A les quinze que esmenta la fitxa del museu, com a originàries de l'església de Sant Feliu, cal afegir-hi els quatre parells que sostenen els relleus que, tot i no estar catalogades, estilísticament s'ajusten a la resta¹³.

Tenint en compte que totes aquestes peces provenen de l'església de Sant Feliu i que, a més, el tema representat s'adiu amb la iconografia de la Mare de Déu dels Desemparats, podem aventurar la seva atribució a Francesc Generes. Només la manca d'obres conservades de l'escultor impedeix una confrontació estilística directa que permeti refermar aquesta hipòtesi.

Disposem, encara, d'altres notícies de l'escultor. El 3 de maig de 1678, per exemple, nomena procurador Oleguer d'Erill, noble barceloní, perquè cobri el que els jurats de Gavà li deuen per la fàbrica del retaule de sant Pere¹⁴. Un any després, el 28 de setembre, Francesc Generes, que ara es de-

Figura 4.
Oració a l'Hort (MD1042). Fotografia M.Toston.

Figura 5.
Crist amb la Verònica (MD1043). Fotografia M.Toston.

fineix com «Architector Gerunda», renova el nomenament anterior i el fa extensiu a tots els litigis que l'artista pugui tenir¹⁵.

El 19 de juliol de 1679, Francesc Generes i Josep Viader Batlle i Estrader, pagès de Bescanó, nomenen procurador Josep Espanya, causídic de Girona, perquè cobrés el salari que se'ls devia pel càrrec de comisaris reials –un càrrec a les ordres del lloctinent general o virrei¹⁶.

El 13 de maig de 1680, Generes atorga testament davant del notari Pere Roselló (document 6). En aquest document, es presenta com a escultor de Girona, vidu de Teresa. En el moment de testar es troba malalt i viu a la placeta dels Calderers; nomena marmessors Josep Espanya, el causídic citat abans, i Josep Vidal, boter, tots dos de Girona; i tria sepultura al cementiri de Sant Feliu. Per a la salvació de la seva ànima, només deixa deu lliures. També estableix que una part dels seus béns (el lliit, la meitat de la roba blanca, tres culleres de plata, tres botons de plata, un got de plata, una creu de plata, una tassa de plata, tres quarts de cansalada i la seva capa) siguin per a Maria Pallach, de la qual només se'ns diu que vivia a Girona. Finalment, institueix hereva universal la seva filla Beatriu, casada amb Joan Pibernat, sabater de Cassà de la Selva. El

3 de juny del mateix any, Beatriu Pibernat Generes ja apareix com a hereva universal dels béns del seu pare, de manera que aquest devia morir entre el 13 de maig i el 3 de juny de 1680¹⁷.

A la llum d'aquests testimonis documentals, la presència de l'escultor manresà Francesc Generes a la ciutat de Girona, des de l'any 1674 fins a la seva mort, esdevinguda el 1680, resta totalment provada. Durant aquest període de considerable activitat professional, sembla que la seva vinculació a la confraria local no devia ser gaire estreta. A banda de la ressenya del seu examen, tràmit d'altra banda indispensable per poder treballar a la ciutat, únicament apareix citat en cinc¹⁸ de les vint reunions de la confraria que hem pogut documentar entre 1674 i 1680¹⁹. A més, el seu nom no figura a les llistes de mestres insaculats per a les extraccions de pabordes i clavari de la confraria als anys 1669, 1677 i 1678²⁰. És possible, però, que alternés la professió d'escultor amb altres activitats, com es dedueix de la procura que hem citat, al·lusiva al càrrec de comissari reial, i del qualificatiu d'arquitecte que rep ocasionalment. Tanmateix, són aspectes que sobrepassen els límits d'aquest article, que només pretén ser una targeta de presentació d'un artista fins ara marginat per la historiografia.

Annex documental

Document 1

AHG, Girona-4 D.Puig «Manual 1674-1675», vol. 656. 1674, 2 de febrer; reunió de la confraria dels fusters per examinar a Francesc Generes de l'ofici d'escultor.

Die Secunda februarj̄ MDCXXIII. Convocata et Congregata Confratria Fabrum lignariorum Gerunde, Subinvocatione S^{ancti} quatuor Martyrum, in domo Josephi Girona lignifabri, et ejusdem Confratria Prepositi majoris Sita in platea olei dicta pntis Civitatis Gerunda, in qua Si quidem Convocatione, et Congregatione interuenerunt, et pntes fuerunt infri, et Sequentes ubt dictus Josephus Girona Prepositus major, Josephus Montalt Prepositus minor, Salvius Salvatella Clavarius, Petrus Joannes Bosch, Josephus Vidal Examinatores, Josephus Carreras, Antonius Soliueras, Narcisus Presas y Busquets, Joannes Razet, Hieronj̄mus Soliueras, Joannes Bap^{ta} Mercer, Hjacinthus Xiquella, Jacobus Dau Boterius, Josephus Delhom, et Joannes Noguera Omnes Confratres de Confratria Gratis & tenore pntis & omnibus melroribus Via & quibus melius & examinarunt Franciscum Janeras naturalem de Manresa Dioc. Vic. pro offitio Sculptoris, illum habilem, et idoneum ad dictum offitium exercendum invenerunt, et reperierunt, ac illum in Confratrem dicta Confratria admiserunt, Cum pacto quod teneatur Servare ordinationes ac privilegia dita Confratria fact et fien Et dictus Franciscus Janeras pns Convent, et promisi dicta Confratria Servare ditas ordinationes et privilegia, ac alia facere, et Servare quo Similes Magistris Soliti Sunt et debent tam de Consuetudine qua jure pro quibus attendendis & obli bona Sua & Pro quo quidem examine, et junctione, Confesi fuerunt dicti Prepositi habusefa, dicto Francisco Janeras ad volun modo infro Sexdecim libras moneta Bar^a et unam atxam de Cera blanca de pes de Sinch lliures, modus Solutionis dicta quantitatis talis funt, et est nam quinque libras, et dictam atxam Soluis(tis nobis in Jo) in Joannis Andreu Scriptoris domestici Substituti jurati hip vice loco, et nore mei Not infri, et Testu infrorum pntia Adresidus undecim libris alio instru Statim post humoi Conficiendo, firmaturus est debitorium Solvendis pro it in eo Continebitur. De quibus & acta & pntibus dicto Scriptori ut Supra interefsente, et pro Testibus Joanne Ballada ferri fabro Vicinatus Pontis majoris Par^a. S^{ancti}faelicis, et Raphaelae Crarvillart Sutore Gerunda ad hec vocatis&.

Item alio instru, dictus Franciscus Janer Gratis & fir debitorium dictis Prepositis de dictis undecim libris, none dicti examinis Renum Except & promisi Solvere, hinc ad diem, Seu festum S^{ancti} Joamis mensis junj̄ proxime ven allat () franch & Subpaena, et Scriptura tertj̄ & Cum vel sine dierum requisitione Salario Procuris intus Gerundam X () extra vero XX () Bar pro die & ultra Sumptus & De quibus & Credatur & et pro hys & obli Personam, et bona & Renun [...] & Cessionis bonorum beneo foropropio () & Submi & Cum facultate variandi & Et Consti & Procuratores ut ina alys promi & junj̄ &.

Testes Predicti Actum ut Supra

(L'últim paràgraf està ratllat i en el marge: «Die XXVIII July MDCLXXIII humor debitoris & de voluntate Josephi Ponsa Prepositi majoris de Confratria fuit Canj̄ dtas Testes Antonius Geli et Narcisus Bolart Curritores Colli G^{de}»).

Document 2

AHG, Girona-8 P. Roselló «Manual 1675», vol. 504. 1675, 15 de març; capitulació entre Francesc Generes i Joan Roig, escultor de Barcelona, per acabar el retaule de Gavà.

En nom de nostre senor Deu Sie Amen

De y sobre las Cosas baix escritas per y entre Francisco Generas sculptor habitant en la present Ciutat de Gerona de una part y Joan Roig sculptor de la Ciutat de Barcelona de part altre es estada feta y firmada la capitulacio en lo modo y forma següents

E Primerament que Lo dit Joan Roig haje compromet acabar Y donar fi al Retaule major sots Invocatio de Sant Pere de la Isglesia de Gava del Bisbat de Barcelona que dit Francisco Generes havie empres fer Y esta comensat y fet fins La Segona endana en lo modo y forma que dit francisco Generes esta obligat ab lo acte de Capitulatio fet entre Los Jurats y Particulars de dit lloch de Sant Pere de Gava y ell dit Francisco Generas Rebut en poder del Reverent Rector de dita Isglesia die mes y any en ell contenguts y segons la trassa que dit Generes te entregada al dit Joan Roig y lo haje de Rellevar indemne de la obligatio que per Raho de la manufactura de dit Retaule Tenia feta a dits Jurats y particulars en quant esassaber al que falta fer de dit Retaule lo que promet attendrer Y cumplir Sots Las obligaciones baix escritas llargament y ab Jurament

Item es Pactat Y concordat que lo dit Francisco Generas en esmena y Satisfactio de la manufactura y treball que dit Joan Roig ha de posar en acabar de fer lo dit retaule haje compromet donar Y pagar al dit Joan Roig Cent Vint y quatre lliures y quatre sous barcelonesos en esta forma, ço es que aquelles liecssiona y consigna a cobrar dels dits Jurats y Particulars de dit lloch de Sant Pere de Gava de aquella major quantitat Li han de nonar a ell dit francisco Generas per la manufactura Y Conert de dit Retaula axi que en virtut del present puga dit Joan Roig demenar Rebrer y aver les dites cent vint y quatre lliures quatre sous dels dits Jurats y altres obligats a la paga Y Solutio de dita quantitat y de aquella fer y firmar Apochas alberans y altres Caut he les fent y firmant la pnt cessio y signatio ab totas Clausules Cessionaries y drets y accions y de intima y de altres Stellades llargament endçouda forma Y ab jurament

Et Idea Nos dicta partes Laudantes & preinsertan capitulationem et omnia et Singula in cadem Contenta Conuenimus et promitimus unus nostrum alteri et nobis adinuicem et vicisim predicta omnia et Singula prout ad Utamquu partem nostrum Se referunt ac pertinet & spectat attendere servare et Complete et pro hys obligamus nostrum alteri ot nobis ad invicemet viafim bonas promitimus ad invicem et juramus.

Testes Barnabas Joffre et
Josephus Vicens Scriptores Gerunda

Actum Gerunde die xv martj̄
MDCLXXV

Document 3

AHG, Girona-4, Diego Puig «Manual 1676-1677», vol. 658. 1676, 1 d'octubre; capitulació entre Josep Boris, fuster i Francesc Generes, escultor, pel retaule de Sant Benet de Sant Pere de Galligants.

Josephus Boris Lignifaber Gerunda Gratis & Convenio et promitto vobis Francisco Generas Sculptori Gerunda presenti quod a die preseni Usque ad diem decimam quintam novembris proxime Venturi tindre acabada de fer la feyna que falta delpreu fet de Una architectura tenim consertada los dos, per un Retaulo de Sanct Benet dela Isglesia de Sanct Pere de Galligants de la present Ciutat conforme se conte en un paper vos tinch fet de ma mia, y vos he entregat per preu de trenta lliures de las quals tinch rebut vint y dos lliures abon compte com se conte alpeu de dit paper Et hoc promitto attendere, et complere Sub pena, et Scriptura tertij & Sine dierum requisitiones & Salario procuratoris intus Gerundam decem Solidorum extra vero viginti Solidos barz pro die & Ultra Sumptus & de quibus & Credatur & Et pro hys & obligo Personam et bona & Recintio gratys & Cessioni bonorum & foro proprio & (?) & Submitto foro & eum facultate Nariandi Et Constituo procures utin alys promitto Juro.

Actum Gerunda die prima
Octobris MDCLXXVI

Testes Reverendus frater Hieronimus Abrich Prepositus, et Monachus Sancti Petri Gallicantus, et Joannes Andreu Scriptor Gerunda

Document 4

AHG, Girona-8, Pere Roselló «Manual 1677», vol. 506. 1677, 12 de febrer; capitulació entre Geronim Abrich, paborde del monestir de Sant Pere de Galligants i Josep Dauaros, daurador de Girona, per daurar el retaule de Sant Benet.

De Y sobre las cosas baix scrites per y entre lo molt Reverent fr. Geronim Abrich en S.J.D. Paborde y Camarer del Monastir de Sant Pere de Galligants de la present Ciutat de Gerona de una part y Joseph Dauaros daurador acla present Ciutat de Gerona de part altre es estada feta y firmada la capitulatio en lo modo y forma Seguent

E Primerament es pactat y Concordat que Lo dit Joseph Deuaros haja de dorar y acolorir o Stofar lo Retaule del glorios Pare y Patriarca Sant Benet que dit D^r fr. Geronim Abrich ha fet fabricar y Construir en la Iglesia dedit monastir de Sant Pere de Galligants de or fi y colors fines conforme Requerira la fabrica dins Sis mesos proxims del die present en avant comptadors lo qual Retaule axi dorat y acolorit se hage de Reveurer y Judicar Si Sera ben dorat y acolorit Se hage de reveurer Segons dispositio del art de dorador per dos officials del mateix art ha per quiscuna de ditas parts eligidor dins dos mesos comptadors del die haura asentat dit Retaule lo qual hage de desfer y tornar lo assentar a gastos Seus propis y Siperca en lo desfer dit retaule y pera dorarlo o, tornant lo assentar despres de Ser dorat Se gastave alguna cosa de dit Retaule tinga obligatio dit Dauaros de tornar lo reparar que estiga be y degudament tambe a gastos seus propis y en cas dits dos officials elegidors pera Judicar si dit retaule estara ben dorat y acolorit Segons dispositio del art declarauen patir algun defecte en aqueix cas dit Dauaros tinga obligacio de Reparar aquell en la Conformitat declararan dits experts y sireuist per ells diu retaule esta ben dorat y acolorit hage y sie dit retaule per rebut Tot lo que promet atendre y Complir Sots las obligacions baix scrites llargament endeguda forma y ab Jurament

Item es pactat y Concordat que lo dit Joseph Deuaros hage y Sie obligat primerament y antes de desfer lo dit Retaule de dorar y acolorir nou Imatgens de difarents Sants y Santes que Componen dit retaule per desi lo die desanou de mars proxim vinent y en cas que dorades y acolorides dites nou Imatgens no aparexia be a dit Señor Doctor fr. Geronim Abrich estar aquelles Segons dispositio de dita art de dorador estiga en llibertat de dit Señor Doctor fr. Geronim Abrich de dexar acabar de dorar dit Retaula y encas li aparegues no haverse de Continuar hage y dega en tal cas pagar a dit Dauaros lo dorar y acolorir les dates nou imatgens Conforme diran dos officials de dit art hu per cadahu deditas parts eligidor hagut respecte ales quatrecentes vint y sinch lliures que per tota la maifectura de dit retaule baix ab lo Subsequent Capítol li prometra donar

Item es pactat que lo dit D^r fr. Geronim Abrich hage com ab thenor del present conue y promet donar y pagar a dit Joseph Deuaros per tota la Manufactura y treball de dorar y acolorir lo dit Retaula quatrecentas vint y sinch lliures moneada barcelonesa en esta forma ço es de Comptans Sempre que vulla vint y sinch lliures Item altres vint y sinch lliures lo die que dit Retaula estara tot aparellat apunt de dorar y lo restant fins aditas quatrecentes vint y sinch lliures lo die haura acabat de dorar lo dit Retaule y Judicat per los officials nomenadors estar aquell en Sa deguda forma Declarant que dit Señor Doctor fr. Geronim Abrich de dita ultima paga hage de anar pagant tot lo or y colors se hauran manester per dita fabrica lo que promet atendre y complir Sots las obligacions baix scrites llargament en deguda forma y ab Jurament

Et ideo Nos dicte partes Laudantes aprobantes Ratificantes et Confirmantes cosuenimus et promittimus una pars nostrum alteri et nobis ad inuicem et Diufem predita omnia et Singula proceat ad utramq. partem nostram Se Referunt ac pertidet et Spectat atendere Servare et Complere Sulicet Ego dictus Josephus Dauaros Sub scriptura et pena tertij posttamen Requisitiones decem dierum Salario procuratoris intus Gerundam decem solidum extra Vero candem Viginti Solidorum barchinonensiu pro die & ultra sumptus & de quibus credatur & Insuper Antonius Solieres lignifaber et Magdalena Soliueres eiu uxore qui in primis nuptys fui uxore Petri Dauaros q^o tintorery Gerunde matris dicor Josephi Deuaros Gratis & Precibus & Instituiimus nos in predictis fideyussores promittimus teneri in omnibus una cum dicto principali nostro et Suis et Sine & in vita & Et prohys obligamus Simul et insolidum Sis licet nos disti viri personas nostras et omnes etiam Ego dicta mulier comprehensa omnia et Singula bona et Jura nostra et nostrum es Utriusq. nostrum insolidum nobilia & Reneny benefitys et Juribus dividendarum et Cedendarum accionum Epistoleg Dni adriani et consuetudini Barchinone Et nos dicti fideyussors legi quod prius Et Ego dicta mulier ad plenum de juribus meis cerciorata Renesny beneficio valleyani & et omnes insimul gratys & Cessioni bonorum & foroproprío (?) Submis & Cum facultate Variandis Ceterum Conctituimus procuratores factis et inaly & Et Ego dictus D^r frater Hieronymus Abrich prepositus et Camerarius dicti monasterij Sancti Petri Gallicantus Gerunde obligo omnia et Singula bona et jura mea in meliori et amphori forma Reveren de Camare apostolica Reneny. gratis & Cessioni bonorum & foro proprio & (?) & Submis & et sie nos omnes promittimus adinuicem et Juramus.

Actum Gde die XII february MDCLXXVII

Testes j camnes Silvestre et franciscus Padres Scriptoros Gerunda.

Document 5

AHG, Girona-8, Pere Roselló «Manual 1677», vol. 506. 1677, 20 de setembre; capitulació entre Francesc Generes, escultor, i la confraria dels Desemparats per fer un retaule per a la capella dels Desemparats a l'església de Sant Feliu de Girona.

De Y Sobre Lo Preu fet fahedor Per y entre Lo Moly R^e Señor Miquel Casadevall canonge de la Iglesia de Sant feliu de Gerona lo Il^{re} Señor Rafel Masdeu ciutada honrat de Barcelona lo R^o Jacinto Buch prevere beneficiat de dita Isglesia lo honor Jaume Narcis Camps mercader y steve Coromines llibrater de la present ciutat de Gerona Administradors de la Confraria de nostra Senora dels Desamparats erigida dintra la dita Isglesia de Sant feliu, Jaume Montalt sebater Sebestia Garriga farrer y francesc Albinya flassadarer capers dela dita confraria de una part y francisco Generes scultor de la dita ciutat de Gerona de altre part es ostada feta firmada lloada y jurada la Capitulacio baix scrita y seguent

E Primerament es pactat y Concordat que lo dit francisco Generes hage de construir y fabricar un retaule en la dita Capella de nostra senora dels desemparats ques construïda dins la dita Ig^a de St Feliu segons lo thenor y trassa que esta dibixat en un paper de major forma firmada de la propia ma de dits Senors Administradors la qual ara de present adit Generes se entrega

Item es pactat p y lo dit Generes conve y promet dins quatre anys proxims del die present en avant comptadors tenir en deguda forma y a sos gastos lo dit retaule en dita capella de nostra senora dels desamparats. Item es pactat p los dits senors Administradors que los dits senors Administradors hagen com ab thenor del present convenen y prometen donar y entregar al dit francisco Generes per las mans y manufactura de dit Retaula Siscentes lliures moneda barcelonesa en esta forma Ço es ara de present comptans cent lliures Cent lliures posada la primera andana de dit retaule, Cent lliures posada la Segona endana y cent lliures posada La Ultima endana que sera tot acabat dit retaule entes pero primer y

declarat que hage de esser vist mirat y Regonegut per dos persones pratigues adita art de Scultor y encas hi hagues algun defeste aquell haja dir Generes de Smenar; Y las Restants doscentes lliures a Compliment de las ditas siscentes lliures dins quatre anys del die sera acabat dit retaula en avant comptadors es assaber sinquanta lliures quiscu dedits quatre anys.

Efinalment & Et Ideo no dicta Pactos Laudantes
aprobantes Ratificantes et Confirmantes praesenta
Capitula et pacta et onima et Singula (ect.)
Actum G^{de} die xx septembris MDCLXXVII

Testes Magt Ignacius Pujol
V.J.D. Gerunde et Antonius Ribot
V.J.D. populati

Document 6

AHG, Girona-8, Pere Roselló, vol. 581, f. 72. 1680, 13 de maig; testament de Francesc Generes.

«Die XIII Maÿ Testamentum Francisci Generas
MDCLXXX Scultoris Gerunde

En nom de Nostre Señor Deu Sie Amen Jo Francisco Generas scultor de Gerona detingut de malaltia corporal de la qual dupto morir estant empero en mon bon enteniment. plena memoria y ferma paraula fas y orden lo present mon testament contenint ma ultima voluntat del qual gos y anomen en manumissors al D Joseph Espanya Causidich y a Joseph Vidal boter de la pnt Ciutat de Gerona als quals do y conferesch ple y libero poder de Exequir y complir lo present mon Testament y totes coses en ell contengudes com baix trobarant scrit y per mi ordenat E generalment los dono tal y tanta potestat qual, y quanta a semblants manumissors testamentaris se acostuma y pot donar tant de dret consuetut com altrement; E Primerament, y antes te totes coses encoman La mia Anima a Son Altissim Creador qui aquella de no res ha feta y formada a Imatge y Semblansa Sua vull orden y man que los deutes que lo die de la ma fi deure y les Injuries a restituno de les quals sere tingut y Obligat sien pagats y restituïdes debe y de pla sens strepit ni figura de Judici Sols La veritat del fet atesa y considerada a Cone-

guda de dit mos manumissors; E Elegesch la Sepultura al Cos meu fahedora en al Sementiri dela Iglesia de Sanct feliu de la present Ciutat per la qual y per misses vull sien gastades tant solament deu lliures barceloneses de mos bens Item deix y llego a Maria Pallach habitant en La present Ciutat Les Coses baix scrites y següents. P^o Lo Llit ahont jo dormo que consta de tres banchs, una marfega un matelas, dos llansols una vanova mostrejada y una flassada groga Item la mitat dela roba blanca que Jo tinch
Item tres culleras de plata
Item tres botons de plata
Item un got de plata
Item una Creuheta de plata
Item una tassa de plata
Item tres quaters de cansalada que te en sa Casa
Item la Capa bona de bayeta que Jo tinch Lo qual llegat li fas a totes ses liberas voluntats; En tots Los altres Empero bens meus mobles, e, Immobles noms, veus, drets y accions meus y mias presents y Sdevenidors haguts y per hauer ahont se vulla que sien y ami pertansen y pertanyer pujan ara y per al venir en qualsevol part y per qualseuol nom, titol Causa o raho Exceptats delos que dalt he disposat Instituesch y a mi heretera Mia Universal fas a Beatris filla mia y de Theresa Generas q^o muller mia Legitima y natural muller de Joan Pibernat sabater dela vila de Cassa dela Selva Si lo die dela mia viura y heretera mia esser Volra, y ella premorta a Sos fills, net y nets. y demes decedents seus legitims y naturals de Legitim y Carnal matrimoni procreats ab orde Successiu hereter Seus Sin tindra en Lo modo, y ferm y vull que valega y voler puga per dret de testament nuncupatiu; E, sino val valrra o valer no pora per Semblant dret almenys vull que valega y valer puga per dret de Codicils o de altre Spesie de Ultima y derrera voluntat per la qual millor valer y tenir puga tant de Consuetut Com de dret Revocant ablo present tots Los altres testaments, Codicils y altres ultimes voluntats per mi fins vuÿ die present fets y firmats en poder de qualsevols notaris y altres persones privilegiades volent que lo present a tots Los demes prevalega Actum ex^{ost} hoc Testamentum In una ex cubiculis domus In qua Inhabitat dictus Testator sita In Vico Plateola dels Calderers presenta Ciuitatis Gerunda die decima tertia mensis Maÿ Anno a nativitate Domini millessimo Sex^m octuagessimo Lig num francisci Generas Testatoris praedicti qibi hoc meum testamentum In quo es mea ultima voluntas Laudo Condo et firmo
Testes voceati, et ore proprio dicti testatoris Rogati hujus testamenti sunt Baudilius Albar y Giberta Juvenis adroguerus, franciscus Marques Carderius Josephus Rovira Juvenis Ligni faber, Joannes Petrus Tapies corderius Joannes Estranÿ studens, Michael Sunÿer Juvenis Sutor et Rochus Albareda Scriptor Gerunda.